

Lekce 6

Předložky

Téměř všechny předložky se vyskytují ve dvojici *stavů* (*states*), např. **ε-**, **επο=** = k, do, pro proti, ve srovnání s. Je to

- i. *přednominální stav* (*prenominal state*) (**ε-**), který musí být doplněn frází s členem, zájmenem, atd. **ε-τ-πολις** = do města, **ε-θιερωσαλημ** = do Jeruzaléma, **ε-παϊ** = proti tomuto.
- ii. *Předosobní stav* (*prepersonal state*) (**επο=**), který musí být doplněn osobním sufixem. **επο-ϑ** = proti němu/tomu, **επο-ς** = proti ní/tomu

Ve slovnících jsou všechny předosobní stavy psány se šikmým/nakloněným dvojitým spojovníkem (=) a přednominální stavy s jednoduchým spojovníkem (-).

Při učení předložek je třeba se naučit z paměti oba stavy s jejich významem („**ε-**, **επο=** = k, do, pro, proti, ve srovnání s“). Jednoduché [t.z. ne-složené] předložky se uvádějí pod přednominálním stavem, tak **ε-**, **επο=** najdeme pod **ε-**.

Skloňování předosobních stavů vyžaduje trochu učení. Většina předložek se skloňuje jako jeden z následujících pěti vzorů. Je třeba se tyto vzory důkladně naučit nazpaměť.

	poslední písmeno předosobního stavu				
	α=	ο=	ω=	τ=	ωω=
	να=	επο=	εχω=	νητ=	ζιωω=
	k, pro	k	na	V	na
1.os. sg.	ναϊ	εποι	εχωϊ	νηττ̄ nebo νητ	ζιωωτ
2.os.sg.m.	νακ	εποκ	εχωκ	νητκ̄	ζιωωκ
2.os.sg.f.	νε	επο	εχω	νητε	ζιωωτε
3.os.sg.m.	ναϙ	εποϙ	εχωϙ	νητϙ	ζιωωϙ
3.os.sg.f	ναϙ	εποϙ	εχωϙ	νητϙ	ζιωωϙ
1.os.pl.	ναν	επον	εχων	νητν̄	ζιωων
2.os. pl	νητν̄	ερωτν̄	εχωτν̄	νητ-θυτν̄	ζιωω-θυτν̄
3.os. pl.	ναϙ	εποοϙ	εχωοϙ	νητοϙ	ζιωοϙ

Zvláštní pozornost je třeba věnovat 1. os. sg., 2. os. sg. f. a 2. os. pl., které se liší podle zakončení předosobního stavu.

1. os. sg.	να-ϊ	επο-ϊ	εχω-ϊ	νητ-τ̄	nebo νητ	ζιωω-τ
2. os. sg. f.	νε- [∅]	επο- [∅]	εχω- [∅]	νητ-ε		ζιωω-τε
2. os. pl.	νη-τν̄	ερω-τν̄	εχω-τν̄	νητ-θυτν̄		ζιωω-θυτν̄

Osobní sufixy.

Vidíme, že k předložkám se připojuje pravidelná sada osobních sufixů. Zde uvádíme všechny možnosti osobních sufixů.

Osoba	koncová hláska <u>předosobního</u> stavu				
	jediná samohláska	konsonant + Б λ μ ν ρ	koncové Т	jiný konsonant	dvojitá samohláska
1.os.sg.	ī	ετ	\emptyset anebo τ̄	τ̄, τ	τ
2.os.sg.m.	κ	εκ	κ̄ anebo κ	κ̄, κ, γ̄	κ
2.os.sg.f.	\emptyset	ε	ε	ε	τε
3.os.sg.m.	ϙ	εϙ	ϙ̄ anebo ϙ	ϙ̄ anebo ϙ	ϙ
3.os.sg.f.	с	εс	с̄ anebo с	с̄ anebo с	с
1.os.pl.	н	н̄ εн	н̄	н̄	н
2.os.pl.	τ̄н̄ anebo τ̄η̄τ̄н̄	τ̄η̄τ̄н̄	τ̄η̄τ̄н̄	τ̄η̄τ̄н̄	τ̄η̄τ̄н̄
3.os.pl.	(ο)γ	ογ	ογ	ογ	(ο)γ

Jednoduché předložky

αντι- namísto

αχ̄ν̄- **αχ̄ν̄τ̄**= bez (také **εχ̄ν̄-** **εχ̄ω**=)

ε- **επο**= k, pro, proti, ve srovnání s

ετβε- **ετβηητ**= kvůli, ohledně

κατα- **καταπο**= podle, jako, vedle

μᾱμᾱ- v přítomnosti (boha) [zřídka]

μη̄- **μη̄μα**= s, a (také **μη̄-**)

$\bar{\nu}$ - $\bar{\mu}\mu\omicron$ =	z, související s; také znak přímého předmětu, nepřeložitelné
$\bar{\nu}$ - $\nu\lambda$ =	k, pro
$\bar{\nu}\sigma\lambda$ - $\bar{\nu}\sigma\omega$ =	za, po
$\bar{\nu}\sigma\iota$ -	nepřeložitelné ¹
$(\bar{\nu})\nu\lambda\zeta\rho\bar{\nu}$ - $(\bar{\nu})\nu\lambda\zeta\rho\lambda$ =	v přítomnosti, před, ve vztahu k
$\nu\alpha\rho\lambda$ - $\nu\alpha\rho\alpha\rho$ =	proti, ve srovnání s, mimo/kromě, více než
$\nu\rho\sigma$ - $\nu\rho\sigma\rho$ =	v souladu/ve shodě s, k/pro; než
$\omicron\upsilon\beta\epsilon$ - $\omicron\upsilon\beta\eta$ =	(na)proti, směrem k
$\omicron\upsilon\tau\epsilon$ - $\omicron\upsilon\tau\omega$ =	mezi
$\chi\omega\rho\iota\sigma$ -	bez, mimo, stranou
$\omega\lambda$ - $\omega\lambda\rho\omicron$ =	k, směrem k
$\zeta\lambda$ - $\zeta\lambda\rho\omicron$ =	pod, z, vzhledem k, pro/za
$\zeta\iota$ - $\zeta\iota\omega\omega$ =	na, v, u
$\zeta\bar{\nu}$ - $\bar{\nu}\zeta\eta\tau$ =	v, u, na, z
$\zeta\alpha\rho\iota\zeta\alpha\rho\omicron$ =	odděleně/stranou, já (ty, on atd.) sám
$\zeta\omega\sigma$ -	jako, jako by
$\chi\iota\eta$ -	od (čas, místo)

Dva osobní sufíxy s jednoduchou předložkou jsou spojeny s $\nu\bar{\mu}\mu\lambda$ = = „a“, které se deklinuje (skloňuje) jako $\nu\lambda$ = . Např. $\nu\lambda$ - ν $\nu\bar{\mu}\mu\eta$ - $\tau\bar{\nu}$ = pro nás a vás; $\epsilon\rho\omicron$ - ι $\nu\bar{\mu}\mu\lambda$ - σ = proti mně a (proti) němu; $\bar{\nu}\zeta\eta\tau$ - ϵ $\nu\bar{\mu}\mu\lambda$ - ι = v tobě a ve mně. Podobně i dodatečná fráze s členem (an additional phrase) nebo zájmeno mohou být spojeny s $\mu\bar{\nu}$ - . Např. $\nu\lambda$ - ν $\mu\bar{\nu}$ - $\pi\epsilon\eta$ - $\lambda\lambda\omicron\sigma$ = pro nás a (pro) náš lid; $\epsilon\rho\omicron$ - ι $\mu\bar{\nu}$ - $\pi\alpha$ - $\epsilon\iota\omega\tau$ = proti mně a (proti) mému otci.

¹ Znak postponovaného podmětu. (par. 97)

[Possessed nouns]² [suffixed nouns]

Je to malá skupina (asi dvacet) podst. jmen, která vyžadují sufix, jejichž *possessor* tedy musí být sufigován [t. z. že tyto sufixy vyjadřují držitele/vlastníka/majitele podst. jména (před nimi) uvedeného]. Mají důležitou roli při tvoření složených předložek.

ρ̄ν-πρωμε ústa člověka

ρω-ϑ ústa jeho, jeho ústa

Podobně jako jednoduché předložky, vyskytují se ve dvou stavech: přednominálním a předosobním.

Některé příklady *possessed nouns* (přednominální stav je možné tvořit dvěma způsoby):

přednominální		předosobní	
ρ̄ν-	ρω-ϑ ρ̄ν-	ρω=	= ústa (koho/čeho)
	ρατ-ϑ ρ̄ν-	ρατ=	= noha/nohy (koho/čeho)
τ̄ν- τε-	τοοτ-ϑ τ̄ν-	τοοτ=	= ruka/ruce (koho/čeho)
	ζητ-ϑ ρ̄ν-	ζητ=	= přední část(i)/předek (koho/čeho)
	ζητ-ϑ ρ̄ν	ζητ=	= břicho, lůno/děloha (koho/čeho)
ζρ̄ν- ζ̄ν-	ζρα-ϑ ρ̄ν-	ζρα=	= tvář (koho/čeho)
	ζτη-ϑ ρ̄ν-	ζτη=	= špička/cíp (koho/čeho)
χ̄ν-	χω-ϑ ρ̄ν-	χω=	= hlava (koho/čeho)

Possessed nouns jsou zvláštní. Nikdy nemají člen³ a nemohou být modifikovány atributivními nebo *specifier* konstrukcemi [tj. konstrukcemi se specifikaátorem – viz. L

² Anglické označení této skupiny podstatných jmen ponechávám (a proto uvádím v lomených závorkách), doslovně se to totiž asi přeložit nedá. Lambdin, *Introduction*, s. 125 je označuje jako „nouns with pronominal suffixes“; podobně i Plisch, *Einführung*, s. 11 – nomina mit eigenem status pronominalis. [Poznámka: (klasické označení) status pronominalis/prepronominal state = (tu uváděný) prepersonal state (stav předosobní)]

³ Substantivum je determinováno přivlastňovacím zájmeným sufixem, proto nevyžaduje člen.

5]. Většinou se používají *jako komponenta* k vytváření složených slov, zvláště složených předložek.

Possessed nouns pocházejí z dřívějších egyptských jmen pro části těla, ale v koptštině se jejich význam stal abstraktní. Koptština je většinou používá k vyjádření vztahu abstraktním způsobem. K doslovnému mluvení o částech těla používá koptština odlišnou sadu běžných pod. jmen.

	doslovně (části těla)	abstraktní vztah (v složené předložce)
„noha“	ⲧ-ⲠϮⲉⲣⲏⲧⲉ	ⲣⲁⲧ=
„ruka“	ⲧ-ⲃⲓⲭ	ⲧⲠⲠⲧ=
„ústa“	ⲧ-ⲧⲁⲡⲣⲟ	ⲣⲱ=

Tak např. běžné substantivum ⲃⲓⲭ a ⲧⲁⲡⲣⲟ se používají doslovně: „tvoje ruka“ = ⲧⲉⲕ-ⲃⲓⲭ, „tvoje ústa“ = ⲧⲉⲕ-ⲧⲁⲡⲣⲟ; ale komponenty ve složených předložkách jsou vyjádřeny prostřednictvím ⲧⲠⲠⲧ= a ⲣⲱ=: „dát knihu tobě“ = ⲉⲧⲠⲠⲧ-ⲕ (do-ruky-tvé), „podávat jídlo tobě“ = ⲑⲁⲣⲱ-ⲕ (pod-ústa-tvoje).

Složené předložky

Koptština má více než sto složených předložek, které jsou založené na pod. jménech. Skládají se z jednoduché předložky + subst. (často *possessed noun*) + buď spojovník (- a =) nebo ⲛ̄- („of“). Složené předložky se tvoří třemi způsoby:

i. *Jednoduchá předložka + possessed noun*, ⲉ-ⲣ̄ⲛ̄-, ⲉⲣⲱ= = k, na („k ústům koho/čeho). Tak např. ⲑⲁ-ⲉⲓⲁⲧ= před („pod očima koho/čeho“); ⲉ-ⲧ̄ⲛ̄-, ⲉ-ⲧⲠⲠⲧ= k („(směrem) k ruce koho/čeho“); ⲉ-ⲭ̄ⲛ̄-, ⲉ-ⲭⲱ= na/nad („(směrem) k hlavě koho/čeho“).

ii. *Jednoduchá předložka + určitý člen + podst. jméno + genitivní („of“) konstrukce, $\zeta\iota\text{-}\tau\text{-}\omicron\gamma\eta\alpha\mu$ $\bar{\eta}$ -, $\zeta\iota\text{-}\tau\epsilon\varrho\text{-}\omicron\gamma\eta\alpha\mu$ napravo od, napravo od něj („na pravé ruce koho/čeho“). Tak např. $\bar{\eta}\text{-}\pi\beta\omicron\lambda$ $\bar{\eta}$ - vně koho/čeho („ve vnějšku koho/čeho“); $\epsilon\text{-}\pi\mu\alpha$ $\bar{\eta}$ - na místě koho/čeho („(směrem) k místu k/č“); $\epsilon\text{-}\pi\tau\alpha$ $\bar{\eta}$ k („(směrem) k straně k/č“).*

iii. *Jednoduchá předložka + \emptyset podst. jméno (nebo $\pi\iota$ -podst. jm.) + $\bar{\eta}$ -/ $\bar{\eta}\mu\omicron$ =, např. $\epsilon\text{-}\emptyset\text{-}\pi\alpha\zeta\omicron\gamma$ $\bar{\eta}$ -/ $\bar{\eta}\mu\omicron$ = = za („(směrem) k zadní části k/č“). Tak např. $\zeta\iota\text{-}\omicron\eta$ $\bar{\eta}$ -/ $\bar{\eta}\mu\omicron$ = = před („na přídí k/č“); $\zeta\iota\text{-}\emptyset\text{-}\omicron\gamma\eta\alpha\mu$ $\bar{\eta}$ -/ $\bar{\eta}\mu\omicron$ = napravo od („na pravé ruce k/č“); $\bar{\eta}\text{-}\pi\iota\tau\alpha$ $\bar{\eta}$ -/ $\bar{\eta}\mu\omicron$ = mimo/za („na další/vzdálenější straně k/č“).*

Kombinující příslovce (combinative adverbs)

Kombinující⁴ příslovce se spojují s předložkami, příslovkami a slovesy, čímž vznikají nové významy. Např. předložka $\zeta\bar{\eta}$ - (= v) se také spojuje s adverbem $\epsilon\beta\omicron\lambda$ a mění svůj význam

$\zeta\bar{\eta}$ -, $\bar{\eta}\zeta\eta\tau$ = = v

$\epsilon\beta\omicron\lambda$ $\zeta\bar{\eta}$ -, $\epsilon\beta\omicron\lambda$ $\bar{\eta}\zeta\eta\tau$ = = z

Existuje sedm kombinovaných adverbů:

i. *Uvnitř:* $\epsilon\zeta\omicron\gamma\eta\alpha\mu$, $\bar{\eta}\zeta\omicron\gamma\eta\alpha\mu$, $\psi\alpha\zeta\omicron\gamma\eta\alpha\mu$

ii. *Vně:* $\epsilon\beta\omicron\lambda$

iii. *Horní nebo dolní část:*⁵ $\epsilon\zeta\pi\alpha\iota$, $\bar{\eta}\zeta\pi\alpha\iota$, $\psi\alpha\zeta\pi\alpha\iota$

iv. *Dno/spodek:* $\epsilon\pi\epsilon\tau\eta\tau$

v. *Předek:* $\epsilon\omicron\eta$

vi. *Zadní část:* $\epsilon\pi\alpha\zeta\omicron\gamma$

vii. *Emocionální orientace:* $\bar{\eta}\zeta\eta\tau$

⁴ Ve smyslu vytvářející (nové) kombinace.

⁵ Top-or-bottom.

Protože tato adverbia mají význam pouze v kombinaci s něčím dalším, není možné definovat je přesně. První čtyři se spojují s předložkami a do jisté míry i se slovesy, poslední tři pouze se slovesy.

ζᾶ- = v, εβολ ζᾶ- = z

κω = položit, κω εβολ = odpustit

ζε ε- = najít, ζε επεσχη ε- = spadnout do

ᾠκαζ = cítit fyzickou bolest, ᾠκαζ ᾠζητ = cítit se zoufalý/smutný/nešťastný

Slovíčka

Další podst. jm.

π-ζωβ, pl. ζβηγε	věc, produkt; záležitost
πε-νκα	materiální věc, vlastnictví
π-ψαχε	promluva/projev, slovo

Předložky

ζᾶ- (také ᾶ-), ᾠζητ=	v, u, na, z, prostřednictvím
ᾶ-, ᾠμο=	z, související s; ⁶ ukazatel přímého předmětu
ᾶ-, να=	k, pro
ε-, ερο=	k, pro, proti, ve srovnání s
ᾠᾶ-, ᾠᾠμα=	s; a
αχᾶ-, αχᾶτ=	bez
εχᾶ-, εχω=	na, nad; pro, kvůli; proti; k; navíc, po
ζη-, ζωω=	na, v, u; a; vztahující se k; z; v době
ετβε-, ετβηητ=	kvůli, vztahující se k
*κατα-, καταρο=	podle, jako
*ζωσ-	jako, jako by

⁶ of, out of, from, related to.

ΕΒΟΛ Ζ̄Ν̄-, ΕΒΟΛ Ν̄ΖΗΤ= z
 ΕΖΟΥΝ Ε-, ΕΖΟΥΝ ΕΡΟ= do
 ΕΖΟΥΝ Ζ̄Ν̄-, ⁷ ΕΖΟΥΝ ΕΖΡΑ= do, ⁸ před
 ΖΡΑΪ Ζ̄Ν̄-, ΖΡΑΪ Ν̄ΖΗΤ= v⁹
 ΜΠΕ-ΜΤΟ ΕΒΟΛ Ν̄-, ΜΠΕϞ-ΜΤΟ ΕΒΟΛ ¹⁰ v přítomnosti, před

Adverbia

Μ̄ΜΑΥ	tam
Μ̄ΠΕΪΜΑ ¹¹	tady
ΕΒΟΛ Ζ̄Μ̄-ΠΕΙ-ΜΑ	z/od tohoto místa, odtud/odsud
Ε-ΠΕΪ-ΜΑ	sem
Ζ̄Μ̄-Π-ΜΑ ΕΤ̄ΜΑΥ	tam
ΕΒΟΛ Ζ̄Μ̄-Π-ΜΑ ΕΤ̄ΜΑΥ	odtamtud
Ε-Π-ΜΑ ΕΤ̄ΜΑΥ	tam
ΕΠΜΑ Ν̄- tj. Ε-Π-ΜΑ Ν̄-	namísto
Ζ̄Μ̄-ΜΑ ΝΙΜ	všude
ΤΩΝ	kde? odkud?
ΕΒΟΛ ΤΩΝ	odkud?

Spojky

*ΑΛΛΑ ale, avšak, nicméně
 *Η anebo, a, a/nebo (inclusive)
 Χ̄Ν̄- (nebo Χ̄ΕΝ- nebo Χ̄Ε-) anebo ¹² (restrictive)

⁷ nebo ΕΖΟΥΝ ΕΖΡ̄Ν̄-

⁸ in toward

⁹ in, up in, down in

¹⁰ na místě ΠΕϞ- může být jakýkoliv přivlastňovací člen

¹¹ tj. Μ̄-ΠΕΪ-ΜΑ

¹² or, or else

Výrazy založené na $\rho\omicron\gamma\omicron$

$\pi\epsilon\text{-}\rho\omicron\gamma\omicron$	hojnost/množství, větší část
$\epsilon\text{-}\pi\epsilon\text{-}\rho\omicron\gamma\omicron$	velmi, značně, moc, mnoho
$\epsilon\rho\omicron\gamma\epsilon\text{-}, \epsilon\rho\omicron\gamma\epsilon\rho\text{-}$ ¹³	víc než
$\bar{\eta}\rho\omicron\gamma\omicron$	(tím) více, nejvíce

A.

$\eta\alpha\text{-}\bar{\iota}$, $\eta\bar{\eta}\mu\epsilon\text{-}\emptyset$, $\rho\iota\omega\text{-}\rho$, $\epsilon\rho\omicron\gamma\eta\epsilon\rho\alpha\text{-}\varsigma$, $\epsilon\rho\omega\text{-}\tau\bar{\eta}$, $\bar{\eta}\mu\omicron\text{-}\bar{\iota}$, $\epsilon\rho\omicron\gamma\eta\epsilon\rho\omicron\text{-}\kappa$, $\epsilon\chi\omega\text{-}\rho$,
 $\bar{\eta}\rho\eta\tau\text{-}\bar{\eta}$, $\lambda\chi\bar{\eta}\tau\text{-}\omicron\gamma$, $\epsilon\tau\beta\eta\eta\tau\text{-}\emptyset$, $\rho\alpha\bar{\iota}\bar{\eta}\rho\eta\tau\text{-}\epsilon$, $\epsilon\upsilon\omicron\lambda\bar{\eta}\rho\eta\tau\text{-}\bar{\varsigma}$, $\eta\eta\text{-}\tau\bar{\eta}$, $\eta\bar{\mu}\mu\alpha\text{-}\bar{\iota}$, $\rho\iota\omega\text{-}\kappa$,
 $\epsilon\rho\omicron\gamma\eta\epsilon\rho\epsilon\text{-}\emptyset$, $\epsilon\rho\omicron\text{-}\varsigma$, $\bar{\eta}\mu\omega\text{-}\tau\bar{\eta}$, $\epsilon\rho\omicron\gamma\eta\epsilon\rho\omicron\text{-}\omicron\gamma$, $\epsilon\chi\omega\text{-}\kappa$, $\bar{\eta}\rho\eta\tau\text{-}\bar{\rho}$, $\lambda\chi\bar{\eta}\tau\text{-}\bar{\eta}$,
 $\epsilon\tau\beta\eta\eta\tau\text{-}\omicron\gamma$, $\rho\alpha\bar{\iota}\bar{\eta}\rho\eta\tau\text{-}\emptyset$, $\epsilon\upsilon\omicron\lambda\bar{\eta}\rho\eta\tau\text{-}\bar{\kappa}$, $\eta\alpha\rho$, $\eta\bar{\mu}\eta\eta\tau\bar{\eta}$, $\rho\iota\omega\omicron\gamma$, $\epsilon\rho\omicron\gamma\eta\epsilon\rho\alpha\gamma$,
 $\epsilon\rho\omicron\kappa$, $\bar{\eta}\mu\omicron\rho$, $\epsilon\rho\omicron\gamma\eta\epsilon\rho\omega\tau\bar{\eta}$, $\epsilon\chi\omega\omicron\gamma$, $\bar{\eta}\rho\eta\tau\bar{\kappa}$, $\lambda\chi\bar{\eta}\tau\bar{\rho}$, $\epsilon\tau\beta\epsilon\theta\eta\gamma\tau\bar{\eta}$, $\rho\alpha\bar{\iota}\bar{\eta}\rho\eta\tau\omicron\gamma$.

B.

- $\bar{\eta}\text{-}\pi\alpha\text{-}\bar{\eta}\tau\omicron\epsilon\upsilon\omicron\lambda$. $\bar{\eta}\text{-}\pi\epsilon\gamma\text{-}\bar{\eta}\tau\omicron\epsilon\upsilon\omicron\lambda$.
- $\rho\omega\varsigma\text{-}\emptyset\psi\eta\rho\epsilon$. $\kappa\alpha\tau\alpha\text{-}\tau\epsilon\rho\text{-}\rho\epsilon$.
- $\rho\bar{\eta}\text{-}\tau\epsilon\text{-}\gamma\psi\eta$. $\epsilon\text{-}\tau\text{-}\rho\omicron\lambda\iota\varsigma$. $\eta\bar{\eta}\text{-}\eta\epsilon\rho\text{-}\psi\beta\epsilon\epsilon\rho$.
- $\lambda\chi\bar{\eta}\text{-}\mu\omicron\omicron\gamma\bar{\rho}$. $\emptyset\omicron\epsilon\iota\kappa$. $\epsilon\chi\bar{\eta}\text{-}\pi\text{-}\kappa\alpha\rho$. $\rho\iota\text{-}\tau\epsilon\text{-}\rho\iota\eta$.
- $\epsilon\tau\beta\epsilon\text{-}\tau\epsilon\rho\text{-}\alpha\gamma\alpha\pi\eta$.
- $\epsilon\upsilon\omicron\lambda\bar{\rho}\text{-}\pi\epsilon\bar{\iota}\text{-}\mu\alpha$. $\epsilon\text{-}\pi\epsilon\bar{\iota}\text{-}\mu\alpha$. $\rho\bar{\eta}\text{-}\mu\alpha\eta\iota\mu$.
- $\epsilon\pi\mu\alpha\bar{\eta}\text{-}\pi\epsilon\rho\mu\lambda\lambda\omicron\varsigma$. $\epsilon\rho\omicron\gamma\epsilon\pi\epsilon\rho\mu\lambda\lambda\omicron\varsigma$. $\epsilon\pi\epsilon\rho\omicron\gamma\omicron$.
- $\rho\omicron\omicron\gamma\tau\eta\varsigma\bar{\rho}\iota\mu\epsilon$. $\bar{\eta}\rho\omicron\omicron\gamma\tau\chi\bar{\eta}\eta\epsilon\rho\iota\mu\epsilon$.

¹³ tj. $\epsilon\rho\omicron\gamma\omicron\epsilon\text{-}/\epsilon\rho\omicron\text{-}$